

საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატში განმცხადებელმა წარმოადგინა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა საგამოძიებო, წინასასამართლო სხდომისა და არსებითი განხილვის კოლეგიის 2021 წლის 2 ივნისის განჩინება, სადაც აღნიშნულია, რომ [REDACTED] ბრალად ედება საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 117-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ქმედების ჩადენა და აღკვეთის ღონისძიების სახით შეეფარდა გირაო 5 000 (ხუთი ათასი) ლარის ოდენობით.

განჩინებით, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 199-ე მუხლის შესაბამისად, ბრალდებულს ასევე დაეკისრა წინასასამართლო სხდომამდე კვირაში ერთხელ გამომძიებელთან გამოცხადების ვალდებულება ამ გამომძიებლის მიერ განსაზღვრული გრაფიკის შესაბამისად.

აღნიშნული განჩინებით, [REDACTED] სასამართლოს მიერ არ აქვს დაწესებული სხვა რაიმე სახის შეზღუდვა ან/და ვალდებულება, შესაბამისად, სასამართლოს მიერ [REDACTED] არ ეზღუდება საქართველოს ტერიტორიის დატოვება.

სახალხო დამცველის აპარატმა, საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის გადაკვეთის შეზღუდვასთან დაკავშირებით, შინაგან საქმეთა სამინისტროდან გამოითხოვა ინფორმაცია.³

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, საქართველოს მოქალაქეების - [REDACTED] (დაბ: [REDACTED] წ., 3/6 [REDACTED]), [REDACTED] (დაბ: [REDACTED] წ., 3/6 [REDACTED]) და [REDACTED] (დაბ: [REDACTED] წ., 3/6 [REDACTED]) მიმართ საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის კვეთაზე (შემოსვლა/გასვლა) რაიმე სამართლებრივი საფუძვლით შეზღუდვა, 2022 წლის 28 სექტემბრის მდგომარეობით არ ფიქსირდება.⁴

საყურადღებოა, რომ [REDACTED] ადვოკატმა საქართველოს სახალხო დამცველში წარმოადგინა [REDACTED] დაკავშირებით ზემოაღნიშნული სასამართლოს განჩინება და 2022 წლის 11 სექტემბრით დათარიღებული მგზავრობის ბილეთი, თუმცა, საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატში ადვოკატს არ წარმოუდგენია მისივე განცხადებაში ნახსენები - [REDACTED] და [REDACTED] მხრიდან საზღვრის გადაკვეთის მცდელობის დამადასტურებელი რაიმე სახის მტკიცებულება.

საქართველოს სახალხო დამცველის რწმუნებული 2022 წლის 25 ნოემბერს დაუკავშირდა [REDACTED] რომელმაც განაცხადა, რომ 2022 წლის 11 სექტემბერს ნამდვილად ცდილობდა თბილისის საერთაშორისო აეროპორტიდან [REDACTED] და [REDACTED] ერთად ყაზახეთში გამგზავრებას, თუმცა ამის საშუალება არ მიეცათ.

³ საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის 2022 წლის 20 სექტემბრის N15-12/9502 წერილი.
⁴ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს 2022 წლის 29 სექტემბრის N MIA 5 22 02724975 წერილი.

ასევე განმარტა, რომ [REDACTED] შემდეგ დღეებში (ზუსტი თარიღი არ იცის) დატოვა საქართველოს საზღვარი და გაემგზავრა ყაზახეთში, სადაც იმყოფება დღემდე.⁵

სამართლებრივი დასაბუთება

საქართველოს კონსტიტუცია აღიარებს იმ პირების საქართველოდან თავისუფლად გასვლის უფლებას, ვინც კანონიერად იმყოფება საქართველოს ტერიტორიაზე.⁶ ამ უფლების შეზღუდვა დასაშვებია მხოლოდ კანონის შესაბამისად, მართლმსაჯულების განხორციელების მიზნით.⁷

საქართველოს მოქალაქის საქართველოდან გასვლის უფლებას ასევე აღიარებს საქართველოს კანონი „საქართველოს მოქალაქეების საქართველოდან გასვლისა და საქართველოში შემოსვლის წესების შესახებ“, რომლის თანახმად, საქართველოს მოქალაქეს აქვს საქართველოდან დროებით გასვლის უფლება და ეს უფლება არ შეიძლება შეიზღუდოს, გარდა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.⁸

ამავე კანონის თანახმად, მოქალაქეს შეიძლება უარი ეთქვას საქართველოდან დროებით გასვლაზე ან საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის გადაკვეთაზე, თუ იგი იძებნება სამართალდამცავი ორგანოების მიერ ან წარადგენს ყალბ ან ძალის არმქონე საბუთს.⁹

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის შესაბამისად, პირის მიმართ ძებნის შესახებ დადგენილება შეიძლება გამოიტანოს პროკურორმა ამ პირის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყების შემდეგ.¹⁰ ამავე კანონის თანახმად, პირის მიმართ შესაძლებელია გამოყენებული იქნეს საქართველოს მოქალაქის პასპორტის/ნეიტრალური სამგზავრო დოკუმენტის მოქმედების შეჩერება მხოლოდ მის მიმართ სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყების შემდეგ.¹¹ პროკურორის შუამდგომლობის საფუძველზე სასამართლოს მიერ მიღებული განჩინებით.¹² კოდექსი ასევე დასაშვებად მიიჩნევს აღკვეთის ღონისძიებასთან ერთად დამატებითი ვალდებულების, მათ შორის საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის გადაკვეთის შეზღუდვის გამოყენებას.¹³

⁵ სახალხო დამცველის რწმუნებულის ოქმი.

⁶ საქართველოს კონსტიტუცია, მუხ. 14, პუნქტ. 1.

⁷ საქართველოს კონსტიტუცია, მუხ. 14, პუნქტ. 2.

⁸ საქართველოს კანონი „საქართველოს მოქალაქეების საქართველოდან გასვლისა და საქართველოში შემოსვლის წესების შესახებ“, მუხ. 3., პუნქტ. 1 და 2.

⁹ საქართველოს კანონის „საქართველოს მოქალაქეების საქართველოდან გასვლისა და საქართველოში შემოსვლის წესების შესახებ“, მუხ. 10, პუნქტ. 1.

¹⁰ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, მუხ. 33, ნაწ. 6, ქვეპუნქტ. „ო“.

¹¹ იქვე, მუხ. 163.

¹² იქვე, მუხ. 164.

¹³ იქვე, მუხ. 199, ნაწ. 2.

სისხლის სამართლის კოდექსი დანაშაულად აცხადებს სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენებით საქართველოში კანონიერად მყოფი პირისთვის საქართველოდან თავისუფლად გასვლის უფლების განხორციელებაში უკანონოდ ხელის შეშლას.¹⁴

ამრიგად, წინამდებარე ფაქტობრივი გარემოებებიდან გამომდინარე, გაურკვეველია, თუ რა სამართლებრივი საფუძვლით მოხდა 2022 წლის 11 სექტემბერს [REDACTED] და [REDACTED] საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის გადაკვეთის შეზღუდვა და ვინ წარმოადგენდა გადაწყვეტილების მიმღებ პირს. აღნიშნული საკითხების შეფასების მიზნით, აუცილებელია გამოძიების დაწყება და შესაბამისი საგამოძიებო და საპროცესო მოქმედებების ჩატარება.

ამასთან, აღსანიშნავია, რომ საქართველოს გენერალური პროკურორის 2019 წლის 23 აგვისტოს N3 ბრძანებით დამტკიცებული „სისხლის სამართლის საქმეთა საგამოძიებო და ტერიტორიული საგამოძიებო ქვემდებარეობის“ თანახმად, „სისხლის სამართლის საქმე განეკუთვნება შინაგან საქმეთა ორგანოების გამომძიებლის საგამოძიებო ქვემდებარეობას, თუ ამ ბრძანებით სხვა რამ არ არის დადგენილი“.¹⁵ ამავე ბრძანების თანახმად, „პროკურატურის გამომძიებლის საგამოძიებო ქვემდებარეობას განეკუთვნება საქმეები პოლიციელის მიერ ჩადენილი დანაშაულის თაობაზე“.¹⁶

დასკვნა

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, იკვეთება, რომ 2022 წლის 11 სექტემბერს, [REDACTED] და [REDACTED] სამართალდამცავი ორგანოების თანამშრომლებმა, სამართლებრივი საფუძვლის გარეშე, სავარაუდოდ არ მისცეს შესაძლებლობა, გადაეკვეთა საქართველოს სახელმწიფო საზღვარი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, შესაძლოა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს თანამშრომლების მიერ აღგილი ჰქონდეს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 152-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენას.

შესაბამისად, „საქართველოს სახალხო დამცველის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 21-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის თანახმად, მოგმართავთ წინადადებით, დაიწყოს გამოძიება 2022 წლის 11 სექტემბერს [REDACTED], [REDACTED] და [REDACTED] მიმოსვლის თავისუფლების სავარაუდო დარღვევის ფაქტზე, ჩადენილი სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენებით, საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 152-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაულის ნიშნებით. ამასთან, ვინაიდან აღნიშნული დანაშაული შესაძლოა ჩადენილი იყოს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კონკრეტული

¹⁴ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი, მუხ. 152.

¹⁵ 2019 წლის 23 აგვისტოს საქართველოს გენერალური პროკურორის ბრძანება N3, დანართი, პუნქტ. 1.

¹⁶ 2019 წლის 23 აგვისტოს საქართველოს გენერალური პროკურორის ბრძანება N3, დანართი, პუნქტ. 2.

თანამშრომლის/თანამშრომლების მიერ, გამოძიება დაუქვემდებაროთ პროკურატურის
გამომძიებელს.

გთხოვთ, განხორციელებული რეაგირების შესახებ მაცნობოთ ამავე კანონის 24-ე მუხლით
დადგენილ ვადაში.

დანართის სახით გიგზავნით საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის ხელთ
არსებული მასალების ასლებს.

დანართი: 21 (ოცდაერთი) ფურცელი.

პატივისცემით,

ნინო ლომჯარია

სახალხო დამცველი

5- 

